

Posudek bakalářské práce

Burešová, Štěpánka, *Vytváření kulturní identity Badagů. Vytváření kulturní identity v kontextu vybraného přechodového rituálu se zřetelem k materiální kultuře*. Praha: FHS UK, 2007, 75 stran vč. příloh.

Tato bakalářská práce odráží dlouhodobý autorčin pobyt v terénu, konkrétně v jihoindickém státě Tamilnád v oblasti Nílgeri (Modrých hor). Jejím prvotním záměrem bylo poznat kmeny Todů, Kótů, Kurumbů a Badagů (byl bych opatrnější při používání termínu „kmen“). Po jisté etapě jakéhosi zrání nakonec dospěla k rozumnému názoru, že svůj zájem poněkud zúží a začala se věnovat především vytváření kulturní identity Badagů (s. 7).

Autorka podrobně rozpracovává metodologicko-teoretickou část, dozrává, že rozhovory byly vedeny přes tlumočníka z angličtiny do badagštiny, popřípadě tamilštiny. Při vyhodnocování poznatků používala metodu analytické indukce, pokud jde o teoretická východiska, opírá se o dostupnou literaturu, především klasické práce teoretiků rituálů A. Van Gennepa a V. Turnera. Zároveň stručně nastiňuje pojetí identity, které je v podstatě psycho-sociální: jde o takové sebepojetí, kdy si člověk uvědomuje svoji příslušnost ke společenství Badagů (s. 19). V 3. kapitole: *Oblast Nílgeri* (s. 22-29) je nastíněn historický vývoj a širší teritoriální začlenění Modrých hor do jižní Indie. Zároveň jsou zde „nahozeny“ okruhy problémů, které by stály za samostatný dlouhodobý výzkum a kterých si autorka z pochopitelných důvodů nemohla všimnout více (tak např. otázky spojené s ekologickou změnou, repatriací srílanských Tamilů, mezikmenovým obchodem nílgerických etnických skupin, v oblasti sociální struktury polyandrií Todů atd.).

Stěžejními kapitolami jsou *Přechodové rituály Badagů* (s. 30-46) a *Identita společenství Badagů* (s. 47-53). V této fázi studentka prokazuje velmi dobré pozorovací schopnosti, často poměrně detailně popisuje různé způsoby, na jejichž základě dosahují badagské dívky dospělosti. Z textu je patrná snaha popsat co největší množství v terénu zaznamenaných dat, z čehož pak vyplývá určitá nedotaženost závěrů – např.: „...dosažení dospělosti u dívek nabylo velmi odlišnou podobu po zániku menstruačních chýší“ (s. 33). Jde o obecný badagský jev nebo se výrazněji projevuje pouze u Gaudů? Uvnitř badagské společnosti jde zřejmě o poměrně závažný jev, související s nástupem modernizačních tendencí, proto měl být v takto zaměřené práci (zaměřené na kulturní identitu či kulturní změnu) výrazněji reflektován (určité náznaky se ovšem objevují na str. 43). Na druhé straně je třeba říci, že nezůstává pouze u obsáhlejší deskripce pozorovaných jevů, ale usiluje o určitou minimální komparaci, snaží se o

postižení jistých diferencí ve sledovaných obřadech v několika badagských vesnicích či mikroregionech.

V závěrečné kapitole mohly být přesněji vymezeny některé pojmy, tak např. když autorka používá termínu *adaptace*, rozvíjeného zejména v kulturní ekologii (zde je čerpáno z Šatavovy definice spíše lingvistické *adaptace*). Zde jde patrně více o sociální a ekologickou adaptaci. Z toho vyplývá i jedno z hlavních zjištění, k nimž Š. Burešová na základě svého výzkumu dospěla: skrze návrat k tradicím na jedné straně a snahu zajistit si ekonomickou samostatnost na straně druhé usilují Badagové o dosažení jisté adaptivní (ekonomické i sociální) výhody v širším rámci nílgirských společností. Tento a další závěry, jak patrně, jsou formulovány s jistou opatrností, což je dáno tím, že si autorka velmi dobře uvědomuje, že změny, k nimž nyní v badagské společnosti dochází, zdaleka ještě nejsou u konce.

Bakalářskou práci Š. Burešové je možné posuzovat též jako jistou vstupní „restudii“, opírající se o starší a dnes již zastarávající výzkumy P. Hockingse (v teoretické části snad mohlo být využito některých dalších prací z oblasti symbolické antropologie, zejména M. Douglasové, zvláště, je-li jedním z „objektů“ výzkumu rituální nečistota apod.). Silnější stránkou autorky je relativně přesný a úplný popis pozorovaných jevů, ale též aplikace některých výše zmíněných teoretických konceptů je provedena vcelku zdařile, byť s onou námitkou určité interpretační nedotaženosti. Domnívám se, že je třeba vysoce ocenit délku, s jakou byl terénní výzkum (jistě v nelehkých podmínkách) prováděn i schopnost autorky doznat se k tomu, že k některým údajům prostě neměla či nemohla mít přístup, jakož i snahu nepředkládat hotové závěry. Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji **40 b**.

V Praze, 19. 10. 2007.

Marek Halbich